

บทคัดย่อ

ภัยพิบัติในเมืองที่เกิดจากมนุษย์ เช่น ไฟไหม้ ตึกถล่ม และมลพิษต่าง ๆ เกิดขึ้นมากในเขตกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน สาเหตุสำคัญนอกจากความประมาท คือ การก่อสร้าง ต่อเติมผิดแบบและการใช้อาคารผิดประเภทจากที่ได้รับอนุญาตไว้ ภาครัฐจึงได้มีมาตรการในการป้องกันภัยพิบัติ และหนึ่งในมาตรการนั้น คือ การตรวจสอบอาคารหลังจากอาคารได้ก่อสร้าง และใช้งานแล้ว

การตรวจสอบอาคารดังกล่าว กฎกระทรวงกำหนดให้มีการตรวจสอบเฉพาะอาคารบางประเภทเท่านั้น ทำให้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นได้ในภาพรวม รวมทั้งการตรวจสอบไม่ครอบคลุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งอาจยังเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญของอาคารรอบ ๆ ข้าง หากมีการใช้ที่ดินผิดประเภท ซึ่งการควบคุมทางผังเมืองสามารถที่จะช่วยควบคุม และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับพื้นที่ได้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงควรที่จะต้องขยายขอบเขตการตรวจสอบให้ครอบคลุมทุกประเภทอาคาร และผนวกสาระของการตรวจสอบทางผังเมืองลงในระบบการตรวจสอบอาคาร งานวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายในการศึกษา 3 ประเด็น คือ ก) เพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนในเรื่องการตรวจสอบอาคาร และความเป็นไปได้ในการตรวจสอบอาคารทุกอาคาร ข) เพื่อหาวิธีการประชาสัมพันธ์เรื่องการตรวจสอบอาคารแก่สาธารณะที่มีประสิทธิภาพ และ ค) ความเป็นไปได้ที่จะผนวกสาระการตรวจสอบทางผังเมืองลงใน การตรวจสอบอาคาร โดยศึกษาข้อมูลโดยแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด สอบถามประชาชนในกรุงเทพมหานคร และแบ่งพื้นที่ที่ศึกษาย่อยออกเป็น 3 กลุ่มเขต ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก รวมทั้งใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบอาคาร

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันการตรวจสอบอาคารเป็นที่รับรู้โดยทั่วไป และประชาชนมีความตระหนักในการป้องกันภัยพิบัติ เช่น ไฟไหม้ มากขึ้น ส่วนอุปสรรคในการดำเนินการ คือ 1) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบอาคาร โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า รัฐบาลควรเป็นผู้สนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่าย 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยในการตรวจสอบอาคารบ้านเรือนของตนเอง เนื่องจากกระทบความเป็นส่วนตัว 3) การผนวกสาระทางผังเมืองเพิ่มเติมลงใน การตรวจสอบอาคารทำได้ยาก

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อให้การตรวจสอบทางผังเมืองผนวกเข้าไปในระบบการตรวจสอบอาคารได้ คือ ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์การตรวจสอบอาคาร และข้อมูลด้านผังเมืองให้จริงจังกว้างขวาง โดยผ่านสื่อที่เข้าถึงสาธารณะได้ง่าย คือ วิทยุ และโทรทัศน์ รวมถึงอาจมีการประชาสัมพันธ์ตามห้างสรรพสินค้า สถานีราชการ และสถานีรถไฟฟ้า เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข่าวสารได้ทั่วถึง และภาครัฐเองควรมีแผนงบประมาณในการให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น